ମହମ୍ମଦ ଇକବାଲ ମଦର ଶେଖ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ

ଜାନୁଆରୀ 8। 1996

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏ. ଏମ୍. ଅହମ୍ମଦ, ବି. ପି. ଜୀବନ ରେଡ୍ଡୀ ଏବଂ ଏନ୍. ପି. ସିଂ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୃନ୍ଦ]

ଆତଙ୍କବାଦୀ ଏବଂ ବିଘଟନକାରୀ ଗତିବିଧି (ନିବାରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1987:

ଧାରା 1 (4)- ଧାରା 3 (1) ଏବଂ 3 (2) (i) ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅପରାଧ ଯାହାକି ଜାନୁଆରୀ 1993 ରେ ଘଟିଥିଲା - ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିଲା - ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅକାମୀ ହୋଇଗଲା - ଏହାର ପ୍ରଭାବ - ଆବେଦନ ଯେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅକାମୀ ହେବା ପରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତରେ କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଚାରାଧୀନ ନ ଥିଲା - ରାୟ ଦିଆଗଲା ଯେ , ଏପରି ଆବେଦନ ଭୁଲ ଧାରଣାଯୁକ୍ତ ଥିଲା - କାରଣ ଧାରା 1 ର ଉପ- ଧାରା (4) ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାବଧାନ ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଜାରି ରଖିବ - ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ।

ଧାରା 20 (4) (b), 20 (4) (bb) ଏବଂ 20 (8) - ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ବିଫଳତା - ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କର ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର - ରାୟ ଦିଆଗଲା ଯେ , ତଦନ୍ତ ପରିସମାପ୍ତି ନିମିତ୍ତ ଧାରାଗୁଡ଼ିକରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ପରେ , ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 167(2) ର ପ୍ରାବଧାନର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କର ଜାମିନ ରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର ଅଛି ଏବଂ ଯଦି ଅଭିଯୁକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜାମିନ୍ ମୁଚାଲିକା ଦାଖଲ କରନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ଅଧିକାରକୁ କୌଣସି ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - କିନ୍ତୁ ଯଦି ଏହି ଆଧାରରେ କୌଣସି ଜାମିନ ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ନିବେଦନ କରଯାଇ ନାହିଁ , ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ କରଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 : ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) - ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ଖିଲାପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର - ରାୟ ଦିଆଗଲା ଯେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ ହେବା ପରେ ଏବଂ ଅପରାଧକୁ ସଜ୍ଞାନକୁ ନେବା ପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ କରିବା ଧାରା 167 (2) ଅଧୀନରେ ନାହିଁ ବରଂ ଏହା ସଂହିତାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅଧୀନରେ ଅଛି।

6.12.1992 ତାରିଖରେ**,** ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ବାବ୍ରି ମସ୍ଜିଦ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଘଟଣା ପରେ**,** ଜାନୁଆରୀ **1993** ରେ ବମ୍ବେ ନଗରରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ହେତୁ**,** ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା **149** ସହିତ ଧାରା **302** ଏବଂ ଆତଙ୍କବାଦୀ ଏବଂ ବିଘଟନକାରୀ ଗତିବିଧି **(**ପ୍ରତିରୋଧ**)** ଅଧିନିୟମ**, 1987** ର ଧାରା **3** ର ଉପ- ଧାରା **(1)** ଏବଂ **(2)** କୁ ଲାଗୁ କରି ଅନ୍ୟ କେତେଜଣଙ୍କ ସହ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ମୂଳ ଅପରାଧ ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପରାଧ ନିମିତ୍ତ ବିଚାରକୁ ନିଆଗଲା । ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ଜାନୁଆରୀ **, 1993** ର **7** ଓ **8** ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ରାତି ପ୍ରାୟ **12.30** ପାଖାପାଖି ଆବେଦନକାରୀ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣଙ୍କ ସହ ପଡ଼ୋଶୀ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଘର ସମ୍ମୁଖରେ ଏକାଠି ହେଲେ **,** ଘରକୁ ବାହାରପଟୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇ **,** ତାହା ଉପରେ କିରୋସିନି ଢାଳି ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଲେ**,** ଫଳସ୍ୱରୂପ ଅନେକ ଶିଶୁ**,** ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ ଜଳି ଯାଇଥିଲେ । ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତ କେତେକ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ କଲେ**,** କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ରେ ଏହି କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଧରିନେଲେ ଯେ**,** ଟାଡା ର ଧାରା **3 (1)** ଏବଂ **3 (2) (i)** ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାଟି ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ରୁଜ୍ଜୁ ହୋଇଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ନଥିରେ ପ୍ରମାଣ ରହିଛି । ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଆବେଦନକାରୀମାନେ**,** ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଦାଖଲ କଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଗଲା ଯେ ଟାଡା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ଏହା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ**,** ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ **,** ଅଧିନିୟମର ଧାରା **20** ର ଉପଧାରା **(8)** ର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିପାରିବେ**,** ଯେପରିକି ଏହା ଏପରି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଯେ **,** ଅଧିନିୟମର ସମାପ୍ତି ପରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତରେ ଧାରା **3 (1)**ଏବଂ **3 (2) (i)** ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅଭିଯୋଜନ ବିଚାରାଧିନ ନଥିଲା **,** ନଚେତ୍ ଯଦି ବୈଧାନିକ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳତା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ**,**

ତେବେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା , **1973** ର ଧାରା **167 (2)** ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହକଦାର୍ ହୋଇଥାଆନ୍ତେ ।

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ରାୟ ଦେଲେ ଯେ : **1.**ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **6** ପରି, ଆତଙ୍କବାଦୀ ଏବଂ ବିଘଟନକାରୀ ଗତିବିଧି (ନିବାରଣ) ଅଧିନିୟମ, **1987**ର ଉପ-ଧାରା **(4)** ର ଧାରା **1** ରେ , ଏହି ଅଧିନିୟମର ନିର୍ମାତାମାନେ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ , ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଇଚ୍ଛାପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ଏପରି ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତି ପରେ ମଧ୍ୟ , ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିନା ଶେଷ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ; ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ିକ ଜାରି ରହିବେ । ଧାରା **1** ର ଉପ-ଧାରା **(4)** ରେ ଥିବା ବିବେଚିତ ଖଣ୍ଡର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାବଧାନ ଏହା କୁହେ ଯେ , ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଏପରି ଧରିନିଆଯିବ ଯେ , ଏହା ସମାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ , ତେଣୁ ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଏହା ଜାରି ରଖିବ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜଡ଼ିତ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ସମାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ଏହାକୁ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ପଡିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଭୂପେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବୋଷ,AIR (1962) **SC 945 = [1962] Supp. 2 SCR 380** ମାମଲାକୁ ଅନୁସରଣ କରାଗଲା ।

2.1 ଟାଡାର ଧାରା **20** ର ଉପଧାରା **(4)** ରେ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି ଯେ ଏପରି ଅପରାଧରେ ଯେଉଁଥିରେ ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଟକକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଟାଡା ଅଧୀନରେ ଘଟିଥିବା ଅପରାଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, **1973**ର ଧାରା **167** ଲାଗୁ ହୁଏ । ଧାରା **20 (4) (b)** ଏବଂ ଧାରା **20 (4) (bb)** ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଟାଡା ଅଧୀନରେ ଏକ ଅପରାଧରେ ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂହିତାର ଧାରା **167 (2)** ର ପ୍ରାବଧାନ **(a)** ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର ହାସଲ କରନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜାମିନ ମୁଚାଲିକା ଦାଖଲ କରନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ଅଧିକାରକୁ କୌଣସି ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

2.2 ଅଧିନିୟମର ଧାରା **20 (4) (b)** କିମ୍ବା ଧାରା **20 (4) (bb)** ସହିତ ସଂହିତାର ଧାରା **167 (2)** କୁ ଲାଗୁ କରି ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତକାରି ସଂସ୍ଥା ତଦନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଯେ କୌଣସି ଅଭିଯୁକ୍ତ ସଂହିତାର ଅଧ୍ୟାୟ **XXIII** ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ଧାରା **167 (2)** କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏପରି ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

2.3. ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା **1** ରୁ **6** କୁ **16.1.1983** ରେ ହାଜତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଆରୋପ ପତ୍ର **30.8.1993** ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା; ଯାହାକି ଧାରା **20 (4) (b)** ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ବାହାରେ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା **20 (4) (bb)** ର ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ନଥିରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଟାଡାର ଧାରା **20 (4) (b)** ସହିତ ସଂହିତାର ଧାରା **167 (2)** ର ପ୍ରାବଧାନ **(a)** ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବାର ହକଦାର ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ଥିତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଉକ୍ତ ଆଧାରରେ ଜାମିନ ପାଇଁ କୌଣସି ନିବେଦନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ନିବେଦନ କରାଯାଇନଥାନ୍ତା, ତେବେ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ ଉଠିନଥାନ୍ତା ।

2.4. ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି ଯେ ସଂହିତାର ଧାରା **167 (2)** ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ଅଧିକାର, ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ ହେବା ପରେ ଏବଂ ଅପରାଧକୁ ସଜ୍ଞାନକୁ ନେବା ପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ , କାରଣ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ଟାଡା ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ଘଟାଇଥିବା ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ କରିବା ଧାରା **167 (2)** ଅଧୀନରେ ନାହିଁ ବରଂ ସଂହିତାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅଧୀନରେ ଅଛି । ତେଣୁ ସଂହିତାର ଧାରା **167 (2)** ର ପ୍ରାବଧାନ **(a)** ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ଦାବି କରିବା କରିବା ନିମିତ୍ତ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ନାହିଁ । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ସେମାନେ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ ଆଦେଶ ଆଧାରରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ହାଜତରେ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଧାରା **167 (2)** ର ପ୍ରାବଧାନ (କ) ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଭୂପେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ବୋଷ, AIR **(1962) SC 945 = [1962] Supp. 2 SCR 380;** *ଅସ୍ଲମ୍ ବାବାଲାଲ୍ ଦେଶାଇ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ,* **[1992] 4 SCC 272 ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସରଣ କରାଗଲା । ରଘୁବୀର ସିଂହ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ, (1987) SC 149,ମାମଲା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**

3.1. **ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କର ଜାମିନ ଉପରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାରକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରିବା ନିମିତ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯଦି କିଛି ଅଦାଲତ, ଜାମିନ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ନିବେଦନ ଉପରେ କୌଣସି ନିଷ୍ପତି ନା ନିଅନ୍ତି , ଏବଂ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଏ, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଦାଲତଙ୍କର ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।**

3.2.ବର୍ତ୍ତମାନର **ମାମଲାରେ, ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକୁ 22.3.1993 ତାରିଖରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ନିମିତ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 167(2) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରଯାଇ ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର ହରାଇସାରିଛନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ସଂହିତାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ପାରିତ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ ଆଦେଶ ଆଧାରରେ ହାଜତରେ ଅଛନ୍ତି ।**

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକରିତା : ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 21-25/1996 ।

1993 ର ଜାମିନ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 30,35,138,295 ଏବଂ 296 ରେ ବୃହତ ବମ୍ବେ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତଙ୍କର 7/8.3.94 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଆଶିଷ ବର୍ମା ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ଅଭାର ଆର ଶର୍ମା ।

ଭାରତ ସଂଘ ତରଫରୁ ସି. ବି. ବାବୁ ଏବଂ ଡି. ଏସ୍. ମେହେରା, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ଡି. ଏମ୍. ନାରଗୋଲକର ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏନ୍. ପି. ସିଂହଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଆତଙ୍କବାଦୀ ଏବଂ ବିଘଟନକାରୀ ଗତିବିଧି (ନିବାରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1987 (ଏହା ପରେ 'ଟାଡା' ଭାବରେ ସୂଚିତ) ର ଧାରା 3 ର ଉପଧାରା (1) ଏବଂ ଉପଧାରା (2) (i) ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଧାରା ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବମ୍ବେର ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଆବେଦନ ଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

6.12.1992 ତାରିଖରେ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ବାବ୍ରି ମସଜିଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଘଟଣା ପରେ, ବମ୍ବେ ସହର ଏବଂ ଏହାର ଉପକଣ୍ଠରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, 7.1.1993 ତାରିଖର ରାତିରେ, ପ୍ରାୟ 11.30 ପାଖାପାଖି, କିଛି ଅଜଣା ଦୁର୍ବୃତ୍ତ ତାଙ୍କ ଘରର କବାଟ ଖଟ ଖଟ କରିଥିଲେ । ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ତାଙ୍କୁ ଏବଂ ପ୍ରାୟ 11 ବର୍ଷ ଏବଂ 9 ବର୍ଷ ବୟସର ଦୁଇ ପିଲାଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ ନିକଟସ୍ଥ ଘରକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ ।ସେହି ଘରେ ଅନ୍ୟ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ରାତି ପ୍ରାୟ 12.30 ପାଖାପାଖି, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣଙ୍କ ସହ ଉକ୍ତ ଘର ସମ୍ମୁଖରେ ଏକାଠି ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ କିରୋସିନି ଢାଳି ଘରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଲେ । ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଧମକ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ମାରାତ୍ମକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଦେଖାଇ ଧମକ ଦେଇ ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଆସିବାକୁ ମଧ୍ୟ ବାରଣ କରିଥିଲେ । କିଛି ଅନ୍ତେବାସୀମାନେ ଛାତର ଟାଇଲ୍ ଖୋଲି ଘରୁ ବାହାରକୁ ବାହାରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଶିଶୁ, ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ ଜଳି ଯାଇଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ମାମଲା ଯେ ସେମାନେ ବାହାରକୁ ବାହାରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଘରର ଦ୍ୱାର ବାହାରୁ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ତଦନ୍ତ ପରେ, ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଟାଡାର ଧାରା 3 (1) ଏବଂ 3 (2) (i) ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଗଲା । ବିଭିନ୍ନ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଏବଂ ଆଖି ଦେଖା ସାକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କ

ବୟାନ ସହିତ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ସଂଗୃହୀତ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅଲୋଚନାକୁ ନେଇ ଟାଡାର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତ ଏଭଳି ଧରି ନେଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଘରକୁ ବାହାରୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ନିଆଁ ଲଗାଇଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ଫଳରେ ଅନେକ ଶିଶୁ, ବି ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା, ତେଣୁ ଏହା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦେଲେ । ଗୋଟିଏ ଘରେ ହିଁ ଛଅ ଜଣ ଲୋକ ପୋଡ଼ି ହୋଇ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତ କେତେକ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ , ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତରେ ନଥିରେ ଏପରି କିଛି ତଥ୍ୟ ଥିଲା ଯାହା ଦର୍ଶାଉଥିଲା ଯେ ଅବେଦନକାରୀମାନେ ଏହି ଦୁଇ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପଦାର୍ଥ, ଅର୍ଥାତ୍ ପେଟ୍ରୋଲ ଏବଂ କିରୋସିନି ବ୍ୟବହାର କରି ଆତଙ୍କ ଏବଂ ଘୃଣା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା , ତେଣୁ ଟାଡାର ଧାରା 3 (1) ଏବଂ 3 (2) (i) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମାମଲା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତା, ବୋଧହୁଏ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କରାଯାଇଥିବା ଗମ୍ଭୀର ଅଭିଯୋଗକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଯୁକ୍ତି ବାଢି ଏହି କାରଣରୁ ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଆବେଦନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇନଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତରେ ବିଚାର କରାଯାଏ, ତେବେ ଟାଡାର ଧାରା 3 (1) କିମ୍ବା ଧାରା 3 (2) (i)ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ନାହିଁ।ତେବେ, ସେ ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଟାଡା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ଥିଲା ଯାହା ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି, ତେଣୁ ଟାଡାର କୌଣସି ଧାରା ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ବିଚାରର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ ଏବଂ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟାଡାର ଧାରା 20 ର ଉପଧାରା (8) ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଣଦେଖା କରିବାକୁ ପଡିବ । ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଯେତେବେଳେ ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ 7 ଏବଂ 8 ମାର୍ଚ୍ଚ 1994 ରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥାଇ ପାରନ୍ତି , କିନ୍ତୁ ଟାଡାର ଅବସାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଅଦାଲତ ଧାରା 20 ର ଉପଧାରା (8) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ନ ଦେଇ କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ, କାରଣ ଏହା ବିବେଚନା କରାଯିବ ଯେ ଟାଡାର ଅବସାନ ପରେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଧାରା 3 (1) ଏବଂ 3 (2) (i) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ଉପଯୁକ୍ତ ଅଦାଲତରେ ବିଚାରାଧୀନ ନାହିଁ।

ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଟାଡା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାର ଅବଧି, ଅଧିନିୟମରେ ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଏହାର ଅବସାନ ହୋଇଛି । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ, 1897ର ଧାରା 6 କୌଣସି କାମରେ ଆସିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 କେବଳ ସେତେବେଳେ ଲାଗୁ ହେବ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯିବ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ଶେଷ ହେବା ପରେ କୌଣସି ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଏହା ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ। ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ 6ରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶରେ ନିମ୍ନ ମତେ କୁହାଯାଇଛିଃ "ଧାରା 6. ରଦ୍ଦ କରିବାର ପ୍ରଭାବ-ଏହି ଅଧିନିୟମ, କିମ୍ବା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଏହା ପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କୌଣସି ଆଇନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥାଏ, କିନ୍ତୁ , ଯଦି କୌଣସି ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ, ତେବେ ଏଭଳି ରଦ୍ଦ -

(a) ....

(b) ....

(c) ....

(d) ....

(e) ଉପରୋକ୍ତରେ କୁହାଯାଇଥିବା ଭଳି ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି କୌଣସି ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ତଦନ୍ତ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରତିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର , ବାଧ୍ୟତା , ଦାଇତ୍ୱ , ଜୋରିମାନା, ବାଜ୍ୟାପ୍ତିକରଣ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ତଦନ୍ତ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରତିକାରକୁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରିବ , ଜାରି କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ଜୋରିମାନା, ବାଜ୍ୟାପ୍ତିକରଣ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡକୁ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ସତେ ଯେପରି ରଦ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ ପାରିତ ହୋଇନାହିଁ।

ତେଣୁ, ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମର ସମାପ୍ତ ହେବାର ପ୍ରଭାବ କ'ଣ ହେବ, ତାହା ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6ରେ କୌଣସି ସହାୟତା ବିନା ସେହି ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଉପରେ ହିଁ

ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେଥିପାଇଁ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥାଏ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରି ରଖାଯାଇପାରିବ କି ? ଅନେକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମରେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ର ସ୍ୱରୂପରେ ଏକ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି ।ଯଦି ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମରେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଭଳି କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନ ନାହିଁ, ତେବେ ସାଧାରଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ସେହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିନିୟମର ସମାପ୍ତି ସହିତ ଶେଷ ହୋଇଯିବ । ଯଦି କୌଣସି ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ, ଅଧିନିୟମର ସମାପ୍ତି ପରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟାଡା ଜଡ଼ିତ, ଏହି ଅଧିନିୟମର ପ୍ରସ୍ତୁତକର୍ତ୍ତାମାନେ ଧାରା 1 ର ଉପଧାରା (4) ରେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ 6 ପରି ଏକ ପ୍ରାବଧାନକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖେ :

ଧାରା 1 (1) ....

(2) ....

(3) ....

(4) ଏହା 1987 ମସିହା ମେ ମାସ 24 ତାରିଖ ଠାରୁ ଆଠ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଉପଧାରାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଅଧୀନରେ ଏହାର ସମାପ୍ତି -

(a)ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଯଦି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ଏଥିରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା

(b) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଅଧିକାର , ବିଶେଷାଧିକାର , ବାଧ୍ୟତା କିମ୍ବା ଦାଇତ୍ୱକୁ ଅର୍ଜିତ କରାଯାଏ, ବିବେଚନା ନିଆଯାଏ କିମ୍ବା ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ତାହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମ କିମ୍ବା ଏଭଳି କୌଣସି ନିୟମ ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା

(c) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅପରାଧ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଜୋରିମାନା, ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନକୁ କିମ୍ବା ଏଭଳି କୌଣସି ନିୟମ ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଦେଶକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା

(d) ଉପରୋକ୍ତରେ କୁହାଯାଇଥିବା ଭଳି ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି କୌଣସି ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ତଦନ୍ତ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରତିକାର, ବିଶେଷାଧିକାର , ବାଧ୍ୟତା , ଦାଇତ୍ୱ , ଜୋରିମାନା, ବାଜ୍ୟାପ୍ତିକରଣ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ତଦନ୍ତ, ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ପ୍ରତିକାରକୁ ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରିବ , ଜାରି କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଏପରି କୌଣସି ଜୋରିମାନା, ବାଜ୍ୟାପ୍ତିକରଣ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡକୁ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ସତେ ଯେପରି ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।

ଧାରା 1 ର ଉପରୋକ୍ତ ଉପଧାରା (4) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଏହା ଧରି ନେବାକୁ ହେବ ଯେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଭଳି ଟାଡାର ଧାରା 1 ର ଉପଧାରା (4) ରେ ଏକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ଯେ ଏହିପରି ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିନା ଶେଷ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଶେଷ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଜାରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଧାରା 1 ର ଉପଧାରା (4) ରେ ଥିବା ବିବେଚିତ ଖଣ୍ଡ, ଏଭଳି ପ୍ରାବଧାନ ରଖେ ଯେ 'ଯେପରିକି ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ', ତେଣୁ ଏହା ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଜାରି ରଖିବ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହା ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜଡ଼ିତ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ଏକ ବିବେଚିତ ଖଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆଇନଗତ କଳ୍ପନା ର ପ୍ରଭାବ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଜଣା ପଡ଼େ । ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଏକ ବୈଧାନିକ କଳ୍ପନା ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଅଦାଲତମାନଙ୍କୁ ଏହି ଅନୁମାନରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ହେବ ଯେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାରିଖରେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛି, କାରଣ ଯେତେବେଳେ ଏକ କାଳ୍ପନିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବାସ୍ତବ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବାକୁ ଜଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଏ, ଯଦି ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତି କୌଣସି ବୈଧାନିକ ବାରଣ ନହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରୁ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ଫଳାଫଳକୁ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବ ବୋଲି କଳ୍ପନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଭୂପେନ୍ଦ୍ର *କୁମାର ବୋଷ ମାମଲାରେ, AIR 1962 SC 945 =* (1962) supp. 2 S.C.R. 380 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମର ଅବସାନର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

" ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ରଦ୍ଦ କରିବାର ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ର ପ୍ରାବଧାନ, ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏସ୍. କ୍ରିଷ୍ଣନ ବନାମ ମାଡ୍ରାସ ରାଜ୍ୟ, 1951 SCR 621: AIR 1951 SC 301 ମାମଲାରେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ପତଞ୍ଜଳୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଗଲା ଭଳି ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ବିଧାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାଧାରଣ ନିୟମ ହେଉଛି , ଏହାର ବିପରୀତରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରାବଧାନର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ଅଧୀନରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବିଧାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶେଷ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଅସ୍ଥାୟୀ ବିଧାନରେ ଏକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରି ଏପରି ଏକ ଅସଙ୍ଗତ ପରିଣାମକୁ ଏଡ଼ାଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ ଏହା ହିଁ କରନ୍ତି , ଯାହାର ପ୍ରଭାବ କିଛି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମ ର ଧାରା 6 ସହିତ ସମାନ ।

ଯେହେତୁ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଭଳି ତଦନ୍ତ , ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା , ଜୋରିମନା , ଦଣ୍ଡକୁ ଜାରି ରଖିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଟାଡାର ଧାରା 1 ର ଉପଧାରା (4) ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି , ତେଣୁ ଏଠାରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଟାଡା ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ , ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ବିଚାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିବାଦ ପାଇଁ କୌଣସି ପରିସର ନଥାଏ ଯେତେବେଳେ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଯେଉଁଭଳି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିୟମ ପୂର୍ବ ଅଧିନିୟମକୁ ରଦ୍ଦ କରେ, ସେପରି ଧାରା 1 ଉପ-ଧାରା (4) ଏହିପରି ତଦନ୍ତ ଏବଂ ବିଚାରକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ଜାରି ରଖେ, ଯେପରି ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଏ, | ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଟାଡା, ଯାହା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧିନିୟମ ଥିଲା, ତାହାର ଅବଧି ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ, ସେହି ଅଧିନିୟମ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତିରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି ।

ତେଣୁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ଆଧାରରେ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର (ଏହା ପରେ 'ସଂହିତା' ଭାବରେ ସୂଚିତ) ଧାରା 167 (2) ର

ପ୍ରାବଧାନ (a) ର ସେମାନଙ୍କର ମୁକ୍ତ ହେବାର ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି । ଟାଡାର ଧାରା 20ର ଉପଧାରା (4) ଅନୁଯାୟୀ, ଟାଡା ଅଧିନସ୍ଥ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂହିତାର ଧାରା 167ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ, କେବଳ ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଯେ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ତଦନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଉଚିତ, ସେହି ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକୃତ ଅଟକ ରଖିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ।ଧାରା 20 (4) (b) ଏବଂ ଧାରା 20 (4) (bb) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଟାଡା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ସଂହିତାର ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର ହାସଲ କରନ୍ତି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅନେକ ରାୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଯଦି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଦାଲତଙ୍କର ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ପାଇଁ ଜାମିନ ମୁଚାଲିକା ଦାଖଲ କରନ୍ତି , ତେବେ ଏହି ଅଧିକାରକୁ କୌଣସି ଅଦାଲତଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଧାରା 167 (2) ର ପରବିଧାନ (a) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତକରି ସଂସ୍ଥା ତଦନ୍ତ ଶେଷ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ହେତୁ , ଧାରା 20 (4) (b) କିମ୍ବା ଧାରା 20 (4) (bb) ସହିତ ସଂହିତାର ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅଭିଯୁକ୍ତ, ସଂହିତାର ଅଧ୍ୟାୟ XXXIII ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ ।ଏହା ଧରି ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଟାଡା ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ସମେତ କୌଣସି ଅପରାଧରେ ଆରୋପିତ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଯଦି ତଦନ୍ତ ଶେଷ ନହେବାର ବିଫଳତା କାରଣରୁ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ ହେବା ମାତ୍ରେ, ଏହିପରି ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରୁଥିବା ଆଦେଶକୁ ତୁରନ୍ତ ବାତିଲ କରାଯିବ । ତଦନ୍ତ ଅଧିକାରୀ ତଦନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ଜାମିନକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇପାରିବ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ନୁହେଁ ଯେ ମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ, ଟାଡା ଅଧୀନରେ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଜାମିନ ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ, ଜାମିନ ବାତିଲ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ହେବ ।ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଅସଲମ ବାବାଲାଲ ଦେଶାଇ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ, [1992] 4 SCC272 ମାମଲାକୁ ସୂଚିତ କରାଯାଇପାରେ । ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ରାୟରେ ଧରିନିଆଯାଇଛି ଯେ ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚିତ ପ୍ରାବଧାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ଆଦେଶକୁ ଧାରା 437 (1) କିମ୍ବା ଉପଧାରା (2) କିମ୍ବା ଧାରା 439 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଏହି ଆଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ବାତିଲ କରାଯିବ

, ଯେତେବେଳେ ସଂହିତାର ଧାରା 437(5) ଏବଂ 439 (2) ଅନୁଯାୟୀ ବାତିଲ ପାଇଁ ଏକ ମାମଲା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ଆଧାର ଏହା ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ଏପରି ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରାଯିବା ପରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।ରଘୁବୀର ସିଂହ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ, AIR (1987) SC 149 = 1986 (3) SCR802. ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅଦାଲତ ସମାନ ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ରୁ 6 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 16.1.1993 ରେ ହାଜତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଆରୋପ ପତ୍ର 30.8.1993 ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା; ଯାହାକି ସ୍ୱଷ୍ଟତଃ ଧାରା 20 (4) (b) ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ବାହାରେ ଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା 20 (4 (bb) ର ପ୍ରାବଧାନ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ନଥିରେ କିଛି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଟାଡାର ଧାରା 20 (4) (b) ସହିତ ସଂହିତାର ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବାର ହକଦାର ହୋଇଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ସ୍ଥିତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଉକ୍ତ ଆଧାରରେ ଜାମିନ ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।ଯଦି ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଆବେଦନ କରାଯାଇ ନଥାନ୍ତା, ବୈଧାନିକ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନଥିଲା ।ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଯେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ ହେବା ପରେ ଏବଂ ଅପରାଧକୁ ସଜ୍ଞାନକୁ ନିଆଯିବା ପରେ ଏହି ଅଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ସେହି ଘଟଣାରେ ଟାଡା ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ ଘଟାଇଥିବା ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମେତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ, ଧାରା 167 (2) ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ବରଂ ସଂହିତାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଅଟେ । ସଞ୍ଜୟ ଦତ୍ତ ବନାମ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନ୍ୱେଷଣ ବ୍ୟୁରୋ ବମ୍ବେ (II) ଜରିଆରେ ରାଜ୍ୟ ମାମଲାରେ [1994] 5 SCC410 ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇଛି ।ଏହା ଧରିନିଆଗଲା :

> " ହିତେନ୍ଦ୍ର ବିଷ୍ଣୁ ଠାକୁର ମାମଲାରେ ଧରି ନିଆଯାଇଥିବା ଭଳି ଟାଡାର ଧାରା 20 (4) (bb) ସହିତ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 167 (2) କୁ ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ଏବଂ ଚାଲାଣ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳତା ହେତୁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କର ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର " ଏହି ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ

ଅଧିକାର " ହେଉଛି ଏପରି ଏକ ଅଧିକାର ଯାହା ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଫଳ ସମୟ ଠାରୁ ଚାଲାଣ ଦାଖଲ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହୁଏ ଏବଂ ପରେ ଯଦି ଚାଲାଣ ଦାଖଲ ହୁଏ , ତେବେ ଏହା ଜାରି ରହେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଦି ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ 180 ଦିନର ଅବଧି କିମ୍ବା ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଯଥାସ୍ଥିତି ଆବେଦନ କରନ୍ତି , ତେବେ ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇପାରେ ଏବଂ ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କୁ ହାଜତକୁ ନିଆଯାଇପାରେ । ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲାଣ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ, ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବା ନିମିତ୍ତ ଚାଲାଣ ଦାଖଲ କରିବା ପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କର ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର, ଚାଲାଣ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରୁ କେବଳ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ।

ତେଣୁ ସଂହିତାର ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ୱୀକର ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ସେମାନେ ସଂହିତାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ ଆଦେଶ ଆଧାରରେ ହାଜତରେ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ତଦନ୍ତ ଶେଷ କରିବା ନିମିତ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ପରେ ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କର ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାରକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ , କେତେକ ଅଦାଲତ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ଏହି କାରଣରୁ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ବିଚାରାଧିନ ରଖନ୍ତି , ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରଯାଇ ପାରିବ । କୌଣସି ଅଦାଲତଙ୍କ ଏପରି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି କୌଣସି ଅପରାଧରେ ଆରୋପିତ ହୋଇ ଅଭିଯୁକ୍ତ, ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାରୀ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରାଧୀନ ରଖି ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ଯଦି

ଏପରି ହୁଏ ତେବେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଅର୍ଜିତ ଅଧିକାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯିବ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲା ଜଡ଼ିତ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକୁ 22.3.1993 ତାରିଖରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ ପାଇଁ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆବେଦନକୁ 30 ଅଗଷ୍ଟ 1993 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରଖାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ଏଠାରେ ଏପରି କୌଣସି ବିବୃତି ନାହିଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଆବେଦନକାରୀମାନେ, ଧାରା 167 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ (a) ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଅଧିକାର ହରାଇସାରିଛନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ସଂହିତାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ ଆଦେଶ ଆଧାରରେ ହାଜତରେ ଅଛନ୍ତି । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମ ପାଖରେ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରିବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ବିଚାରକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାକୁ ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛୁ ।

ଆର୍. ପି.　　　　　　　　　　ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ତୁଷାର କାନ୍ତ ଗୋଛି
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।